

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos CLXXII. — Izdan in razposlan 27. dne septembra 1917.

Vsebina: (Št. 386 in 387.) 386. Ukaz, s katerim se uravnava promet s pesnim cukrom v obratnem letu 1917/18. — 387. Ukaz, s katerim se uravnava promet z vinskimi tropinami.

386.

Ukaz urada za prehranjevanje ljudi v porazumu z udeleženi ministri z dne 25. septembra 1917. l.,

s katerim se uravnava promet s pesnim cukrom v obratnem letu 1917/18.

Na podstavi zakona z dne 24. julija 1917. l. (drž. zak. št. 307) se ukazuje tako:

§ 1.

Naloga središča za cukr; državno nadzorstvo.

(1) Da se uravna izdelovanje in promet z pesnim cukrom, je postavljeno središče za cukr na Dunaju (I., Opernring 19).

(2) Središču je naloženo, da zalaga vso potreščino cukra pribivalstva in vojne uprave.

(3) Središče za cukr je neposrednje podrejeno uradu za prehranjevanje ljudi in izvršuje svoje delovanje po njegovih ukazilih.

(1) Državno nadzorstvo izvršujejo vladni komisari, ki jih imenuje urad za prehranjevanje ljudi v porazumu z udeleženi ministri. Vladne komisarije je pravočasno povabiti na vse razprave in seje občnega zbora (§ 4), odborov (§ 6) in poslovodij (§ 7) in pravico imajo vsakčas povzeti besedo in staviti predloge, o katerih se mora sklepati. Nadalje imajo pravico izvršitev sklepov občnega zbora ali odborov in odredb poslovodij odložiti dotlej, da odloči urad za prehranjevanje ljudi. Ta odločba je obvezna za središče. Vladni komisariji imajo tudi pravico vpogledovati v vse knjige, zapiske in opravilne spise središča in zahtevati pojasnila, ki se jim zdé potrebna.

§ 2.

Pravno svojstvo središča.

(1) Središče za cukr je juristična oseba. Središče ni pridobitno podjetje in se ne bavi z opraviлом, merečim na dobiček.

(2) Na zunaj ga zastopajo predsednik in njegova namestnika (§ 4) in poslovodje (§ 7). V imenu središča podpisuje predsednik ali eden njegovih namestnikov skupno z enim poslovodjo ali dvema izmed poslovodij.

§ 3.

Organi središča.

Organi središča za cukr so:

1. občni zbor,
2. odbori,
3. poslovodje.

§ 4.

Občni zbor.

(1) Občni zbor sestoji iz zastopnikov fabrik sirovega cukra in potrošnega cukra, ki jih imenuje urad za prehranjevanje ljudi.

(2) Občni zbor voli iz svoje srede predsednika in dva namestnika. Volitev teh funkcionarjev potrebuje potrditve urada za prehranjevanje ljudi.

(3) Predsednik vodi vse poslovanje središča. On predseduje na občnem zboru. Ako je zadržan, vodi posle eden njegovih namestnikov.

(4) Občni zbor sklicuje po potrebi predsednik ali, ako je zadržan, eden njegovih namestnikov. Občni zbor je sklicati na sejo v 8 dneh, ako to zahteva eden izmed vladnih komisarjev (§ 1) ali vsaj tretjina udov ter navede razpravni predmet.

(5) Za veljaven sklep občnega zbora je potrebna navzočnost najmanj ene tretjine udov. Razveljava ali izprememba prej sklenjenega, že izvršenega ali izvrševanega sklepa občnega zbora se more skleniti le v navzočnosti najmanj polovice udov. Sklepi občnega zbora potrebujejo za svojo veljavnost dvetretjinske večine vseh navzočih udov. Predsednik ima isto pravico glasovanja kakor vsak drugi ud. Vladni komisarji ne glasujejo.

(6) Na zahtevanje vladnih komisarjev je prirediti na občne zbore izvedene zastopnike izmed industrij, ki podelujejo cukr, trgovine ali porabnikov.

§ 5.

Delokrog občnega zbora.

(1) Občnemu zboru je predlagati v odobrenje vse odločbe in odredbe načelne narave, ki jih nameravajo poslovodje. Sklepi občnega zbora so obvezni za poslovodje.

(2) Občnemu zboru je zlasti naloženo:

1. voliti predsednika in njegova namestnika;
2. postavljati odbore in določati njihov delokrog (§ 6);
3. ustanoviti načrt za razdeljevanje sirovega cukra (§ 10);
4. ustanoviti množine potrošnega cukra, ki jih je izdelati (§ 10);
5. sklepati o prodajni ceni obdačenega sirovega cukra (§ 15, zadnji odstavek) in cukra za davščino prosto porabo (§ 19), nadalje o napestosti vrst in drugih dokladah (§ 16, odstavek 5 in 6);
6. ustanoviti določila o vračanju in zavarovanju obalk (§ 17);
7. podajati predloge, kako je izročati presežke izkupila (§ 22) središču za cukr in jih upravljati;
8. ustanoviti načela za zaračunjevanje voznine in za zaračunjevanje drugih izdatkov, ki jih občni zbor proglasi za skupno breme (§ 23);
9. ustanoviti načela za plačevanje prispevkov iz izkupila v porabo izročenega cukra in za njih preračun in porabo (§ 23);
10. sklepati o zalaganju stroškov središča za cukr in o pobiranju prispevkov in naklad za plačevanje teh stroškov (§ 26);
11. popreskusiti in odobriti račun, ki ga predložijo poslovodje središču o upravljanju denarja;
12. sklepati v vseh stvareh, kojih odločbo si izrečno pridrži občni zbor ali za katere zahtevajo vladni komisarji, da sklepa o njih občni zbor.

§ 6.

Odbori in njihov delokrog.

(1) Da se uravnajo stvari, ki se tičejo le fabrik sirovega cukra ali le fabrik potrošnega cukra, se postavlja skupinski odbor fabrik sirovega cukra in skupinski odbor fabrik potrošnega cukra, nadalje za uravnavanje medsebojnega razmerja ter skupnih stvari teh dveh industrijskih skupin skupen odbor fabrik sirovega cukra in potrošnega cukra. Ude teh odborov voli občni zbor iz svoje

srede, in sicer v skupinska odbora zastopnike industrije sirovega cukra oziroma potrošnega cukra, v skupni odbor pa enako število zastopnikov obeh skupin.

(2) Vsak odbor voli iz svoje srede načelnika, ki se udeležuje posvetovanj in sklepanja z enako pravico glasovanja kakor ostali udje. Odbor sklene svoj opravični red z odobrenjem vladnih komisarjev.

(3) Za odredbe odborov, ki niso le izvajanje sklepov ali ukazil občnega zbora, je treba odobrenja vladnih komisarjev ali pa jih je na njih zahtevanje predložiti občnemu zboru v sklepanje.

(4) Odbori morejo za reševanje opravil ustanoviti pisarno.

§ 7.

Poslovodje in njihov delokrog.

(1) Urad za prehranjevanje ljudi postavi izmed udov občnega zbora poslovodje.

(2) Poslovodjam je naloženo neposrednje vodstvo opravil središča za cukr, zlasti izvršitev sklepov, ki so jih sklenili občni zbor ali odbori; ter odločba v vseh vprašanjih, gledé katerih ni pridržano, da sklepa o njih občni zbor ali odbor.

(3) Odredbe poslovodij, ki niso le izvajanje že sklenjenih sklepov ali naročil občnega zbora ali odbora, potrebujejo za izvršitev odobrenja vladnih komisarjev.

(4) Poslovodje morajo občnemu zboru redno poročati o svojem delovanju in na koncu obratnega leta dati račun o svoji upravi denarja.

(5) Na seje poslovodij je vabiti predsednika središča za cukr.

(6) Na zahtevanje vladnih komisarjev je privzemati na seje poslovodij izvedene zastopnike izmed industrij, ki podeljujejo cukr, trgovine ali porabnikov.

(7) Za reševanje opravil se postavlja pisarnica.

§ 8.

Posebne dolžnosti udov in nameščencev.

Vsi udje občnega zbora in poslovodstva ter vsi nameščenci središča in njegove pisarne si morajo pri svojem poslovanju prizadevati z najpopolnejšo nepristranostjo in največjo vestnostjo. Vsi udje in nameščenci središča so dolžni molčati na zunaj o vseh stvareh središča, za katere zvedó v tej lastnosti, in katerih izkoriščanje ali sporočanje na zunaj greši zoper naloge središča ali se tiče opravičnih razmer tretjih oseb. Pri vodstvu opravil je dolžnost poslovodstva s primernimi uredbami poskrbeti za to, da se zabrani zlorabljanje ali sporočanje navedb o opravičnih razmerah, ki dohajajo poslovodstvu.

§ 9.

Zapora.

(1) Vse zaloge neobdačenega cukra, kar jih je vsakočasno v Avstriji, ter ves iz carinskega inozemstva dohajajoči cukr so dejani pod zaporo.

(1) Zapora ima učinek, da se sme pod zaporo dejani cukr podelovati, porabljati, prosto-voljno ali prisilno otuževati le po ukazilu središča za cukr in da se z njim ne sme razpolagati brez ukazila središča.

(3) Pravna opravila, ki greše zoper to prepoved, so nična. To velja tudi za izpremembe in podaljševanje veljavno sklenjenih pravnih opravil o cukru, dejanem pod zaporo, ki nasprotujejo prepovedi.

(4) Kupne in dobavne pogodbe o cukru iz obratnega leta 1917/18, ki so bile sklenjene, preden je dobil ta ukaz moč, so neveljavne.

(5) Hranilci pod zaporo dejanega cukra so dolžni skrbeti za to, da se ohrani.

(6) Zapora se konča s časom, ko se pod zaporo dejani cukr po odredbah središča za cukr obdači ali izvozi. Gledé cukra, dejanega pod zaporo, za katerega se je finančno-uradno dovolila davščine prosta poraba, se konča zapora s časom, ko upravičeni prejemnik prevzame cukr. Ako ugasne ali se prekliče podeljeno dovoljenje za davščine prosto porabo, oživi zopet zapora gledé cukra, kar ga je morda v tem času še pri upravičenem prejemniku.

(7) Pri obdačenem cukru, dobljenem iz inozemstva, se konča zapora tedaj, ko ga upravičeni prejemnik prevzame na podstavi ukazil središča za cukr.

§ 10.

Oblasti središča za cukr glede izdelovanja, dobavljanja in prodajanja.

(1) Pravico razpolagati z vsem pod zaporo dejanim cukrom ima središče za cukr.

(2) Središče določi po razdelitvenem načrtu, ki se je ustanovil po ukazilih urada za prehranjevanje ljudi, množine sirovega cukra, ki ga morajo posamezne fabrike sirovega cukra dobaviti posameznim fabrikam potrošnega cukra, in čas dobave. Fabrikam potrošnega cukra, ki izdelujejo tudi sirovi cukr (mešane fabrike), je sirovi cukr lastnega izdelka zaračunati na množino sirovega cukra, ki jim gre po načrtu za razdeljevanje sirovega cukra, ako središče za cukr ne odredi drugače. Pravtako je fabrikam potrošnega cukra, ki izdelujejo potrošni cukr neposrednje iz pese, zaračunati ta cukr — in sicer po razmerju 100 : 114 preračunjeno na sirovi cukr — na množino sirovega cukra, ki jim gre po razdelitvenem načrtu. Ako naredi fabrika potrošnega cukra neposrednje iz pese več potrošnega cukra, nego ustreza tisti množini sirovega cukra, ki ji gre po odobrenem načrtu za razdeljevanje sirovega cukra, ima središče za cukr pravico za račun skupnosti po svojem preudarku razpolagati s potrošnim cukrom, kar se ga je izdelalo več, ako povrne ceno sirovega cukra, prištevši rafinacijske stroške. Ako se ne doseže porazumen dogovor o izmeri rafinacijskih stroškov, jo določi urad za prehranjevanje ljudi.

(3) Ako je imela kaka fabrika potrošnega cukra v kaki prejšnji obratni dobi z odkazom ali svojim izdelovanjem sirovega cukra ali z zaračunom ali preračunom neposrednje iz pese izdelanega potrošnega cukra več sirovega cukra na razpolaganje nego ji je šlo po načrtu za razdeljevanje sirovega cukra, ji more središče za cukr zaračunati prebitek na njeno pravico do sirovega cukra za obratno dobo 1917/18. Enako se more fabrika, kateri se je odkazalo v kaki prejšnji obratni dobi manj sirovega cukra, nego ji je šlo po razdelitvenem načrtu, manjkajoča množina dodatno odkazati v obratni dobi 1917/18.

(4) Fabrike sirovega cukra in potrošnega cukra so dolžne glede izdelovanja cukra se pokoriti odredbam in zaukazom središča za cukr. Središče

določi po potrebi zlasti kakovost sirovega cukra, ki ga je izdelovati, nadalje množine potrošnega cukra, ki ga naj izdelajo posamezne fabrike potrošnega cukra, nadalje katere množine je od tega podelati v trdi cukr ali v peščeni ali kristalni cukr. Ako fabrika ne sluša naročil središča za cukr, ima središče pravico povzročiti izvršitev svoje odredbe na stroške in nevarnost zamudnega podjetja.

(5) Izdelovalci, lastniki, posestniki in hranilci pod zaporo dejanega cukra so dolžni pokoriti se odredbam in zaukazom središča za cukr o prodajanju in dobavljanju cukra. Nadalje so dolžni predlagati središču za cukr na njegovo zahtevanje vse pomočke in izkaze, ki so potrebni za izvrševanje njegove naloge.

(6) Središče za cukr ima z odobrenjem urada za prehranjevanje ljudi pravico razpolagati tudi s cukrom, ki ni več pod zaporo, in dajati ukazila glede nadaljnje prodaje in dobavljanja, katerim se morajo pokoriti lastniki in posestniki takega cukra.

(7) Cukr porablajoča in cukr podelujoča podjetja, katerim se je odkazal cukr neposrednje po središču za cukr ali po njegovem naročilu, so dolžna porabljati, oziroma podelovati ta cukr v istem obratu in za isti namen, za katerega se je odkazal cukr. Nadalje so dolžna predložiti središču za cukr na njegovo zahtevanje vse pomočke in izkaze, ki so potrebni za izvrševanje njegove naloge.

(8) Na poziv središča za cukr morajo tudi vsi drugi lastniki, posestniki in hranilci ne pod zaporo dejanega cukra predložiti izkaze o cukru, ki je ali je bil v njihovi hrabi, in navesti, za čigav račun je ta cukr vložen, oziroma komu in kam se je prodal ali dobavil, ter predložiti vse druge izkaze in pomočke, ki jih potrebuje središče za cukr.

§ 11.

Prisilno odvzetje.

(1) Ako se izdelovalec, posestnik ali hranilec pod zaporo dejanega ali ne pod zaporo dejanega cukra (§ 10, odstavek 5 do 8) brani pokoriti se odredbi ali zaukazu središča za cukr, ali ako osba ali bivališče tistega, ki ima pravico razpolagati z dotičnimi množinami cukra ali za čigav račun so vložene, ni znan, more urad za prehranjevanje ljudi, ne kraté predpisov § 10, odstavek 4, zadnji stavek, na predlog središča za cukr odrediti, da se te zaloge odvzamejo prisilno.

(2) Rzsodba ima moč zoper vsakega, ki ima pravice do zalog. Izvrši jo politično oblastvo prve stopnje, držé se zadevnih predpisov o cukrarini.

(3) Za prisilno odvzeti cukr se povrne znesek, ki je za 10 odstotkov nižji nego cena, ki ustreza določilom §§ 15, oziroma 16, oziraje se na določilo § 22, odstavek 2. Od tega povračila se odbijejo stroški prisilnega odvzeta.

(4) Ako posestnik ali njegovo bivališče ni znano ali ako naj služi povračilni znesek za zadostitev zahtev tretjih oseb iz stvarnih pravic, je povračilni znesek položiti na sodišču.

(5) Prisilno odvzete zaloge mora njihov zadnji posestnik (hranilec) brezplačno in skrbno hraniti dotlej, da se odpeljejo.

(6) Odvzete zaloge se porabljajo po ukazilu središča. Dobiček, ki se morda poda ob nadaljnji prodaji takega cukra, naj središče za cukr položi v zakladu, o čigar porabi odloči urad za prehranjevanje ljudi.

§ 12.

Oprostitev in prodaja.

(1) Središče mora množine pod zaporo dejnega cukra, ki so potrebne za zadoščanje vsakčasne porabne potrebščine, oproščati za obdobje vsak mesec, ako treba, v krajšem roku in dati ustrezna prodajna in dobavna naročila.

(2) Fabrike potrošnega cukra in drugi lastniki cukra (§ 10, odstavek 5 in nasl.) so dolžni množine cukra, ki ustrezajo prodajnim in dobavnim naročilom, ki jim jih je dalo središče, pravočasno izročiti njihovi namembi po ukazilih središča.

§ 13.

Pošiljanje cukra za Ogrsko ter v Bosno in Hercegovino; prenašanje pese v Avstrijo.

(1) Ako se dobavlja cukr, ki ni zavezan v ukazu c. kr. finančnega ministrstva z dne 2. januarja 1908. l. (drž. zak. št. 4) uravnani pristojbini (surtakse. prosti cukr), na Ogrsko ter v Bosno in Hercegovino, je ohraniti v moči dobavne deleže fabrik potrošnega cukra po dodeljanem razmerju.

(2) Gledé tega dobavljanja naj obračunjavajo dobavljajoče fabrike z ostalimi fabrikami potroš-

nega cukra po načelih, ki jih ustanovi skupinski odbor fabrik potrošnega cukra.

(3) Pravtako je obračunjavati gledé cukrove pese, ki se prinese od zunaj v Avstrijo, po ukazilih skupinskega odbora fabrik potrošnega cukra.

§ 14.

Uvoz, izvoz in prevoz cukra.

(1) Cukr (pesni in trstni) se more uvažati iz carinskega inozemstva le po središču za cukr.

(2) Prodajati cukr za izvoz in izvažati čez carinsko mejo ga more le središče za cukr samo — držé se obstoječih oblastvenih predpisov in omejitev — ali se more to goditi na podstavi naročila, ki ga je dalo središče. Središče za cukr mora pred sklepom prodajnih pogodb prositi za pritrditev vladnega komisarja urada za prehranjevanje ljudi.

(3) Središče za cukr določi pri svojih dispozicijah o prodajanju cukra za izvoz, ali in v koliko se je ozirati na cukr, ki se je dokazno prodal inozemskim kupcem pred 10. dnem julija 1915. l. za izvoz v carinsko inozemstvo — bodisi neposrednje njim samim, bodisi s posredovanjem tuzemskih firm.

(4) Ako določi središče tak cukr za porabljanje v tuzemstvu, je povrniti lastniku za ta cukr čisto tuzemsko vrednost po cenah, ustanovljenih v §§ 15, oziroma 16. Ako se tak cukr prisilno odvzame, se uporabljajo določila § 11 ukaza.

(5) Ako pride cukr iz carinskega inozemstva na prevozu v Avstrijo, so lastniki ali posestniki ter vsi, ki jim je naročeno prevažanje, prekladanje, vkladanje ali drugačna manipulacija, dolžni to nemudoma naznaniti središču za cukr.

§ 15.

Cena sirovega cukra.

(1) Prodajna cena za neobdačen sirovi cukr prvega izdelka znaša K 57.50, za poznejše izdelke K 57.—.

(2) Cene se umevajo na podlagi 88% rende menta za 100 kg čiste teže brez vreče, od železnike postaje dobavljajoče fabrike sirovega cukra, ako se plača takoj, z 2% skonta, če se dobav-

do 31. dne decembra 1917. l. Ako se dobavi pozneje, se zviša cena 1. dne januarja 1918. l. in prvega dne vsakega nadaljnega mesca do vstetega 1. dne septembra 1918. l. po 35 vinarjev za 100 kg čiste teže.

(3) Čez 88 odstotkov do 90 odstotkov rendementa se doplača ena tisočinka cene za vsako desetinko odstotka, čez 90 odstotkov rendementa se doplača 30 vinarjev za vsak odstotek. Izpod 88 odstotkov do 86 odstotkov rendementa se odbije ena tisočinka kupnine za vsako desetinko odstotka. Za poprodukte je odbiti tudi pri rendementu izpod 86 odstotkov eno tisočinko kupnine za vsako desetinko odstotka. Ulomki odstotkov rendementa se vpoštevajo razmerno.

(4) Ako se dobavlja neobdačen sirovi cukr od fabrike potrošnega cukra ali svobodnega sklada, je zaračunati primerno vozninsko doklado, ako se cukr ne odkazuje fabriki potrošnega cukra.

(5) Potrebne vreče mora priskrbeti kupec voznine prosto na pošiljalno postajo sirovega cukra.

(6) V ostalem veljajo za dobave sirovega cukra po stojališču dobavljajoče fabrike ali svobodnega sklada običaji dunajske ali praške blagovne borze.

(7) Ako se mora po ukazilu središča za cukr prevzeti cukr, ki po običajih ni sposoben za dobavljanje, in ako se ne doseže dogovor o primernem znižanju cene, določijo središče za cukr ceno.

(8) Prodajno ceno za obdačen sirovi cukr določijo središče za cukr z odobrenjem urada za prehranjevanje ljudi.

§ 16.

Cena potrošnega cukra.

(1) Osnovna cena za potrošni cukr, všteti potrošnino, znaša K 130.— za 100 kg računske teže, podlaga prima potrošni cukr veliki hlebi, ako se dobavi do 30. dne septembra 1918. l.

(2) Cene se umevajo za dobave v celih vagonskih nakladah, ako se plača v 10 dneh, odbivši 2% skonta.

(3) Ako si izgovori prodajalec, da se plača naprej, mora povrniti kupcu obresti od dneva po

prihodu plačila do 10. dne po odposlatvi blaga. Višino teh obresti določa vsakočasno središče za cukr.

(4) Ako se prodajajo ali dobavljajo množine izpod celega vagona (10.000 kg) ter ako se dobavlja v zbiralnih nakladah, nastopi priklad k ceni K 1.— za 100 kg.

(5) Napetosti cene med velikimi hlebi in različnimi vrstami cukra določa središče za cukr z odobrenjem urada za prehranjevanje ljudi.

(6) Pravtako določa središče za cukr z odobrenjem urada za prehranjevanje ljudi krajevnim razmeram ustrezajoče doklade.

(7) Cukrarne morajo fakturirati potrošni cukr po računski teži na podlagi osnovne cene, oziraje se na krajevni priklad (odstavek 6), ustanovljen za namembni kraj ob času dobave, in odbivši ob času dobave od pošiljalne postaje do železniške postaje namembnega kraja veljavni postavek voznine.

(8) Središče za cukr ima pravico odrediti, da morajo fabrike, ki dobavljajo potrošni cukr, od spredaj ustanovljenih cen dovoliti odjemnikom na debelo popust do višine 50 vinarjev, odbivši 2 odstotka skonta za vsak čisti metrski stot obdačenega cukra. Podrobnejše pogoje dovoljevanja tega popusta ter druga obča določila o sklepnih pismih za prodajo potrošnega cukra ustanovi odbor fabrik potrošnega cukra.

(9) V ostalem veljajo za dobave potrošnega cukra po stojališču dobavljajoče fabrike ali svobodnega sklada običaji dunajske ali praške blagovne borze.

§ 17.

(1) Središče za cukr more določiti, da morajo fabrike, ki dobavljajo potrošni cukr, pri svojih prodajnih sklepih staviti pogoj, da se pošljejo vreče franko nazaj nepoškodovane, sposobne za rabo, ako se da kupcu odškodnina, in da smejo kupcu naložiti položbo varščine za vrnitev vreč.

(2) Znesek te odškodnine in varščine ustanovi vsakočasno središče z odobrenjem urada za prehranjevanje ljudi.

(3) Središče za cukr ima pravico ukreniti slična določila tudi glede drugih obalk.

§ 18.

(1) Za potrošni cukar, ki se odnese iz fabrike ali svobodnega sklada po ceni, ustanovljeni v § 16, se pridaje uradna zaporna znamka (§ 14 izvršitvenega predpisa o cukrarini z dne 29. avgusta 1903. l. [drž. zak. št. 176]) namesto z zelenim natiskom, z rdečim natiskom.

(2) Za cukar, ki se je oprostil za obdačevanje, preden je dobil ta ukaz moč, za dobavo do 31. dne oktobra 1917. l., ali ki ga je središče za cukar nakazalo v obdačevanje, velja do 30. dne septembra 1917. l. veljajoča cena, tudi če se odnese šele po 31. dnevu oktobra 1917. l. Za tak cukar se pridaje uradna zaporna znamka z zelenim natiskom.

(3) Uradne zaporne znamke so javne listine in označenila, kojih ponarejanje se kaznuje po kazenskem zakonu.

§ 19.

Cena cukra za davščine prosto porabljanje, nadalje za cukar, ki ga je dobajati vojni upravi ter industrijam in obrtim, ki podelujejo cukar.

(1) Ceno sirovega ali potrošnega cukra, ki se porablja v tuzemstvu davščine prosto na podstavi dovoljenja finančnega urada, ustanavlja vsakodnevno središče za cukar z odobrenjem urada za prehranjevanje ljudi.

(2) Ceno za cukar, ki se je dobavil vojni upravi, bodisi da se dobavlja ta cukar vojni upravi sami ali da ga dobavlja središče za cukar na podstavi dobavnih nalogov za račun kontingentov, danih na razpolaganje vojni upravi, neposrednje podjetjem, ki podelujejo cukar, more urad za prehranjevanje ljudi ustanoviti cene različno od cen, določenih v §§ 15 in 16.

(3) Urad za prehranjevanje ljudi more nadalje za cukar, ki se oddaja industrijam in obrtim, podelujočim cukar, ustanoviti višjo ceno nego v §§ 15 in 16 določeno ceno.

§ 20.

Cene v trgovinskem prometu na debelo in v nadrobni prodaji.

(1) Politično deželno oblastvo mora določiti najvišje cene za potrošni cukar v trgovinskem prometu na debelo.

(2) Politično deželno oblastvo ali z njegovim pooblastilom politično okrajno oblastvo mora nadalje določiti najvišje cene za potrošni cukar v nadrobni prodaji.

§ 21.

Obračun pogodb o dobavljanju pese.

(1) Cukrarne so dolžne plačevati za 100 kilogramov pese pogodbene čiste teže doplačilo na ceno pese, ustanovljeno v ukazu urada za prehranjevanje ljudi z dne 6. februarja 1917. l. (drž. zak. št. 51), v izmeri 20 h. Ta dolžnost velja tudi tedaj, ako bi po dogovorih s pridelovalci pese za primer zvišanja cene sirovega cukra, ustanovljene v ukazu urada za prehranjevanje ljudi z dne 6. februarja 1917. l. (drž. zak. št. 51), ne bilo treba nič doplačati ali manj nego 10 h za 100 kilogramov pese pogodbene čiste teže po vsakem zvišanju cene sirovega cukra za 1 K (ulomki razmerno).

(2) Ako je bilo v dogovorih določeno višje doplačilo, je plačati namesto doplačila 20 h, predpisanega v prvem odstavku, pogodbeno višje doplačilo.

(3) V § 15 določena cena za sirovi cukar K 57-50 mora, kolikor se po ukazu urada za prehranjevanje ljudi z dne 6. februarja 1917. l. (drž. zak. št. 51) o cukrovi pesi in sirovem cukru v obratnem letu 1917/18 ne podaja višja cena za peso, veljati za obračunsko ceno ob obračunu vseh pogodb o dobavljanju pese za obratno leto 1917/18, pri katerih gre dobaviteljem pese pravica zahtevati plačilo, ki se odmeri po ceni sirovega cukra.

(4) Ako je v pogodbah o dobavljanju pese, ki so bile sklenjene, preden je dobil moč ministrstveni ukaz z dne 18. februarja 1916. l. (drž. zak. št. 45), dogovorjeno, da je plačati osnovno ceno po osnovnih cenah, plačevanih drugim pridelovalcem pese v istem obratnem letu, in vrh tega doplačilo, ki se odmeri po ceni sirovega cukra, je preračunati to osnovno ceno po tistih osnovnih cenah, ki so se plačevale drugim pridelovalcem pese v obratnem letu 1915/16.

(5) Cena pese (osnovna cena in doplačilo po ceni sirovega cukra) pa ne sme znašati manj nego v § 8. odstavek 1 ukaza urada za prehranjevanje ljudi z dne 6. februarja 1917. l. (drž. zak. št. 51) ustanovljena cena pese, prištevši v odstavku 1 določeno doplačilo 20 vinarjev za 100 kilogramov.

§ 22.

Večje izkupilo.

(1) Ako se pod zaporo dejani cukar, bodisi na podstavi določila § 19, bodisi ob izvozu čez carinsko mejo, vnovči po višji ceni nego po cenah, ustanovljenih v §§ 15 ali 16, je to, kar se je izkupilo čez tuzemsko ceno, izročiti v zaklad, ki ga naj upravlja središče za cukar.

(2) Za vsak metrski stot pod zaporo dejanega cukra, ki je v Avstriji dne, katerega dobi ta ukaz moč, se izroči po odredbah, ki jih ukrene središče za cukar, razlika med ceno, ki je bila dotlej v veljavi, in v tem ukazu ustanovljeno ceno, temu zakladu.

(3) Od dolžnosti vplačati v odstavku 2 do ločeno razliko cene, je izvzet:

a) sirovi cukar ali beli cukar, ki dojde na podstavi tega ukaza ali odredbe središča za cukar po stari ceni drugim prejemnikom nego fabrikam potrošnega cukra;

b) sirovi cukar, ki dojde fabriki potrošnega cukra in ki ga mora ta fabrika računsko porabiti za izpolnitev dobavne dolžnosti po stari ceni;

c) cukar, ki ga je po sklepih, ki so bili sklenjeni pred 10. dnem julija 1915. l. z inozemskimi kupci, ki jih je pripoznalo središče za cukar in ki so še v moči, dobavljati v carinsko inozemstvo.

(4) Določila odstavkov 2 in 3 se zmislju primerno uporabljajo na cukar, kar ga je bilo v Avstriji, ko je dobil moč ministrstveni ukaz z dne 29. septembra 1916. l. (drž. zak. št. 335).

(5) Načela, po katerih je izročati večja izkupila središču za cukar in jih upravljati, določi urad za prehranjevanje ljudi v porazumu s finančnim ministrstvom, zaslišavši občni zbor središča za cukar.

§ 23.

Zaračunjanje voznine in zaračunjanje drugih skupnih bremen fabrik.

(1) Vse voznine, nastajajoče ob prevažanju sirovega cukra po železnici v fabrike potrošnega cukra, so skupno breme fabrik potrošnega cukra,

ki prevzemajo cukar, in plačati jih morajo v razmerju množin sirovega cukra, ki so jih dobile.

(2) Ob tem zaračunjanju voznine je pri mešanih fabrikah ter pri fabrikah, ki izdelujejo potrošni cukar neposrednje iz pese, cukar, ki se jim všteva po § 10, odstavek 2, pravtakoj zavezan prispevku kakor od zunaj dobljeni sirovi cukar. Središče za cukar pa more za tak cukar ter sploh za cukar, za katerega dejansko ni nastala železniška voznina, dovoliti, da se zniža prispevek k obćim stroškom voznine.

(3) Središče za cukar more tudi druge izdatke, nastale ob prevozu sirovega cukra od fabrik sirovega cukra k fabrikam potrošnega cukra ter druge izdatke, nastale fabrikam ali posameznim izmed njih, proglasiti za skupno breme, bodisi fabrik sirovega cukra, bodisi fabrik potrošnega cukra ali obeh skupin in jih primeru porazdeliti.

(4) Izterjevanje, pobiranje, obračunjanje in izplačevanje zneskov, ki jih morajo po sprednjih določilih plačevati cukrarne ali ki jim jih je vračati, je naloženo odboru, kateremu naloži to središče za cukar.

(5) Fabrike, ki spravljajo obdačen cukar (čišćen ali sirov) v tuzemski promet, morajo krajevne pribitke, ki jih je fakturirati po § 16, odstavek 6 in 7, odbivši vozninske zaračunske zneske, ki jih določi središče za cukar za dotično relacijo, izročati središču za cukar mesečno po preteklem roku. Izročeni zneski se položijo v osrednjem obračunskem zakladu, ki ga je zaračunati po ključu, ki ga določi središče za cukar, med cukrarne, ki so dolžne prispevati. Izterjevanje, pobiranje, obračunjanje in izplačevanje je naloženo odboru fabrik potrošnega cukra, ki naj izda tudi zadevna podrobnejša določila in se, kolikor so fabrike sirovega cukra dolžne prispevati in imajo pravico do deleža, porazume s skupnim odborom fabrik sirovega cukra in potrošnega cukra.

(6) Končno more središče za cukar zaukazati tudi druge obračune cukren med seboj in v ta namen ustanoviti posebne zaklade, s katerimi razpolaga. Podrobnejša določila o ustanovitvi in upravljanju takih skladov, o dolžnosti fabrik za prispevanje ter o pogojih, po katerih se fabrike udeležujejo povračil, ki se plačujejo iz njih, naj določi središče za cukar na podstavi predlogov pristojnega odbora (§ 6). Izterjevanje in pobiranje prispevkov ter obračunjevanje in izplačevanje povračil je izročiti pristojnemu odboru.

§ 24.

Odločevanje sporov o zaračunjanju in pobiranju prikladov in drugih plačil fabrik.

(1) Odločevanje sporov o preračunjanju in pobiranju plačil, ki jih morajo plačevati posamezne cukrarne na podstavi sklepov, odločb in odredb središča za cukrer, in o preračunjanju in izplačevanju deležnih pravic, ki jim gredo po § 23, je naloženo edinole razsodišču.

(2) Razsodišče je sestavljeno iz sodniškega funkcionarja, ki ga postavi urad za prehranjevanje ljudi v porazumu s pravosodnim ministrom, za predsednika in iz štirih udov, izmed katerih naj voli dva dotični odbor, dva pa udeležena stranka.

(3) Razsodišče ima svoj sedež na Dunaju.

(4) Predsednik razsodišča more, uporablja za postopanje na rednih sodišcih veljajoče predpise, vabiti priče in izvedence ter te osebe in stranke zasliševati pod prisego.

(5) Razsodišče mora dajati svojim odločbam v podstavo v okviru tega ukaza izdane pravo- močne sklepe, odločbe in odredbe obče narave (§ 25).

(6) Postopanje pred razsodiščem se ravna po določilih 4. odstavka VI. dela zakona z dne 1. avgusta 1895. l. (drž. zak. št. 112).

(7) Vse odločbe razsodišča so končnoveljavne.

§ 25.

Pritožna pravica.

(1) Zoper vse sklepe, odločbe in odredbe središča imajo udeleženci pravico pritožbe na urad za prehranjevanje ljudi v izključnem roku enega tedna po naznanilu odločbe.

(2) Pritožba nima odložive moči.

§ 26.

Stroški središča.

(1) Stroške poslovanja središča za cukrer morajo po enakih delih plačevati vse fabrike siro- vega cukra na eni strani in fabrike potrošnega cukra na drugi strani.

(2) Središče za cukrer more pobirati za zala- ganje teh stroškov od cukraren naklade, ki se morejo izterjati s politično izvršbo.

(3) Morebitne davke, pristojbine ali drugačne javne davščine, ki jih mora plačevati središče za cukrer, je zalagati iz zaklada večjih izkupil (§ 22).

§ 27.

Prestopki; kazni.

Prestopke tega ukaza in vsako sodelovanje ob preprečenju dolžnosti, ustanovljenih v tem ukazu, kaznujejo politična oblastva prve stopnje z denarnimi kaznimi do 20.000 K ali po svojem preudarku z zapornimi kaznimi do šest mesecev, ako dejanje ne spada pod strožje kazensko do- ločilo. Eventualno se more tudi določiti, da za- padejo predmeti, na katere se nanaša kaznivo dejanje, in da se izgubi obrtna pravica, in sicer tudi tako, da se morejo naložiti te kazni druga- poleg druge.

§ 28.

Razpust središča za cukrer.

Središče se razpusti, zaslišavši občni zbor, r. odredbo urada za prehranjevanje ljudi v po- razumu s finančnim ministrom.

§ 29.

Začetek veljavnosti.

Ta ukaz dobi moč 1. dne oktobra 1917. l. Hkratu se razveljavlja § 12 ukaza urada za pre- hranjevanje ljudi z dne 6. februarja 1917. l. (drž. zak. št. 51) o cukrovi pesi in sirovem cukru v obratnem letu 1917/18.

Höfer s. r.

Wimmer s. r.

Schauer s. r.

387.**Ukaz urada za prehranjevanje ljudi v porazumu z udeleženi- mi ministrstvi z dne 26. septembra 1917. l.,**

s katerim se uravnava promet z vinskimi tro- pinami.

Na podstavi zakona z dne 24. julija 1917. l. (drž. zak. št. 307) se ukazuje tako:

§ 1.

Promet s tuzemskimi vinskimi tropinami.

Politična deželna oblastva so pooblaščenca uravnali promet s tuzemskimi vinskimi tropinami s tem, da dadó v podstavo v naslednjih paragrafi postavljená načela.

§ 2.

Posestnik vinskih tropin ima pravico porabljati vinske tropine v svojem gospodarstvu za krmljenje živine, ne kraté njih porabljanja za narejanje pijače in žganja.

§ 3.

Podjetja, ki podelujejo drozgo za izdelovanje mošta in vina, imajo pravico na podstavi obstoječih pogodb vinske tropine dobavljati nazaj prodajalcem drozge. Prezemniki teh tropin so dolžni izpolnjevati določila tega ukaza.

§ 4.

Prodajati vinske tropine živinorejcem, da jih pokladajo lastni živini, in žganjarnicam, za izdelovanje žganja je dopustno le z dovoljenjem političnega okrajnega oblastva. Prodajalec mora v vsakem posameznem primeru prositi za podelitev prodajnega dovoljenja pri političnem okrajnem oblastvu.

§ 5.

Žganjarnice imajo pravico žgane vinske tropine porabljati v svojem obratu za krmljenje živine.

§ 6.

Vse ostale vinske tropine, ki se ne porabijo v zmislu §§ 2 do 5, mora posestnik prodati in izročiti deželnemu mestu za krmila.

§ 7.

Deželno mesto za krmila je dolžno prevzeti tropine, ki se mu prodajo po § 6, ako se za rabo, najdalje do 31. dne marca 1918. l.

§ 8.

Prodajna, oziroma prevzemna cena vinskih tropin (§§ 3 do 7) ne sme presegati 4 K za 100 kg za krmljenje sposobnega blaga na mestu, kjer se izdeluje.

Ako se o višini cene ne doseže dogovor med deželnim mestom za krmila in prodajalcem, naj določi to ceno v okviru v sprednjem odstavku ustanovljene prevzemne cene, privzemši stranke, okrajno sodišče, v čigar okolišu je blago, v nespornem postopanju, zaslišavši izvedence. V tem primeru mora plačati deželno mesto za krmila kupnino, ki jo je ponudilo.

Odločba okrajnega sodišča se more v 8 dneh izpodbijati z rekurzom. Zoper odločbo druge stopnje ni dopusten nadaljen pravni pomoček. V koliko mora povrniti stroške postopanja ena izmed strank ali jih je deliti med stranke, odloči sodišče po svobodnem preudarku. Dolžnost dobave se ne odlaga s sodnim postopanjem.

§ 9.

Ako se prodajo vinske tropine živinorejcem, da jih pokladajo svoji živini v zmislu § 4, mora prodajalec izločiti grozdne pečke iz tropin, jih sušiti in skrbno hraniti.

Te grozdne pečke ter tisto množino, ki so jo drugi posestniki tropin prostovoljno izločili iz svojih tropin, je takoj priglasiti in prodati deželnemu mestu za krmila.

Deželno mesto za krmila mora iz tropin, ki so se mu izročile, izločiti pečke, jih sušiti in jih z grozdnimi pečkami vred, ki jih je kupilo, izročiti središču za olje in mast d. dr. Dunaj, I., Seitzergasse 1.

§ 10.

Cena za grozdne pečke znaša 35 K za 100 kg od prevzemališča za dobro posušeno blago, ki nima več nego 5% primesi (luščin, pecljev itd.).

Ako se o višini cene za blago, ki ne ustreza gornjim zahtevam, ne doseže dogovor, veljajo določila § 8, odstavek 2 in 3.

§ 11.

Promet z vinskimi tropinami in iz njih narejenimi izdelki, ki se uvozijo iz dežel ogrske svete krone, iz Bosne in Hercegovine, iz zasedenih ozemelj in carinskega inozemstva.

Vinske tropine in iz njih za krmljenje narejene izdelke (posušene tropine s pečkami ali brez njih, moko iz grozdnih pečkâ, grozdne pečke), ki se uvozijo iz dežel ogrske svete krone, iz Bosne in Hercegovine, iz zasedenih ozemelj in carin-

skega inozemstva, mora tisti, ki je uvozil blago, v 8 dneh z navedbo cene ponuditi središču za krmila na Dunaju, I., Trattnerhof 1.

Središče za krmila je dolžno prevzeti ponujene mu množine, ako so v stanju, sposobnem za rabo. Cena se določi po svobodnem dogovoru. Ako se ne doseže dogovor o višini cene, se določi cena v zmislu § 8, odstavek 2 in 3, s premembo, da določitev cene ni omejena s prevzemno ceno, oznamenjeno v § 8, odstavek 1, in v § 10, odstavek 1.

§ 12.

Obča določila.

Pravna opravila, ki greše zoper določila tega ukaza, so njena.

§ 13.

Železnice in plovstvena podjetja smejo sprejemati pošiljatve vinskih tropin in grozdnih pečk v tuzemstvu v prevoz le tedaj, ako je voznim listinam za vsako pošiljatev pridejano prevozno potrdilo, ki ga je izdalo središče za krmila ali deželno mesto za krmila po vzorec, predpisanem v dodatku.

Za pošiljatve vojaške uprave ter za pošiljatve iz carinskega inozemstva, iz Ogrskega, iz Bosne in Hercegovine in iz zasadenih ozemelj ni treba takih prevoznih potrdil.

Pošiljatev, ki so že izročene prevoznemu zavodu, preden dobi ta ukaz moč, se ne tiče to določilo.

§ 14.

Ako se brani posestnik pokoriti se zaukazom § 6. 9 in 11. mora politično okrajno oblastvo, v čigar okolišu je blago, končnoveljavno razsoditi o dolžnosti oddaje in, ako treba, odrediti, da se zaloge prisilno odvzamejo. Rzsodba ima moč zoper vsakega, ki ima pravice do zalog.

§ 15.

Ako se prisilno odvzamejo zaloge, je odbiti 10% od prevzemnih cen (§§ 8 in 10).

§ 16.

Prestopke tega ukaza ter na njegovi podstavi izdanih ukazov političnih deželnih oblastev kaznujejo politična okrajna oblastva z denarnimi kaznimi do 20.000 K ali z zapornimi kaznimi do 6 mesecev. V otežilnih okolišnih se morejo te kazni naložiti tudi druga poleg druge. Razen tega more oblastvo izreči, da zapadejo predmeti, na katere se nanaša kaznivo dejanje in, ako se je storil prestop, v izvrševanju obrti, da se izgubi obrtna pravica.

§ 17.

Ta ukaz dobi moč z dnem razglasitve.

Höfer s. r.

Banhans s. r.

Wieser s. r.

Toggenburg s. r.

Schauer s. r.

Silva-Tarouca s. r.

Dodatek.

Prevozno potrdilo.

Pošiljačevo ime

v (kraj).....ima pravico poslati

..... kg (vrsta blaga)

v času od do 191...l.

od (ime pošiljalne postaje)

v (ime namembne postaje)

po (železnici ali parniku)

na naslov (prejemnikovo ime in stanovališče)

(Kraj in dan izdaje.)

(Podpis.)

To potrdilo je trpežno pripeti na vózno listino.

Da je potrdilo pridejano, je zaznamovati v vozni listini.

Potrdilo naj odvzame namembna postaja.